

האקדמיה ללשון העברית

אוסף ציפורה ואהרן בר־אדון

לתולדות תחיית הלשון העברית בדיבור־פה

ריאיון עם גברת פנינה הלפרין
מראיין: פרופ' אהרן בר־אדון

סימול: 1-1-402

[03: 40—00: 00, 404-9-1]	1
פ' הלפרין : בסדר. [צוחקת]	2
א' בר־אדון : או! את נראית אה, נחמד. וחוף מזה, יש לנו כאן עוזי והוא יוכל אה, לומר לנו	3
אם זה,	4
פ' הלפרין : =כן אני,	5
א' בר־אדון : =במאה אחוזים או לא. חזקה על אה, עוזי, ש' ידאג ל', לעניין הזה.	6
פ' הלפרין : אני לא פרועה?	7
ע' אורנן : את יכולה להסתרק!	8
פ' הלפרין : [צוחקת]	9
א' בר־אדון : =שמע, אתה לא תאמין עוזי.	10
פ' הלפרין : <מה, בלי פנקס?>	11
א' בר־אדון : אין לי,	12
ע' אורנן : [לא נשמע] משהו חסר לך?	13
א' בר־אדון : [לא נשמע] נראה אם אני יכול לעבוד. אם יש לי מספיק, כוח בסוללות.	14
ע' אורנן : אה אין לך מ', אה, מעביר?	15
א' בר־אדון : [לא נשמע] <מספיק כוח>. אה, השארתי את ה[לא נשמע] אצלי בחדר. זה לא	16
נחוץ.	17
ע' אורנן : אז אָה!	18
א' בר־אדון : <אם, אם יחסר לנו> אתה פה <עם מכונית?>	19
ע' אורנן : כן.	20
א' בר־אדון : אני פה בארלוזורוב פינת עזה. זו לא בעיה.	21
ע' אורנן : =שום בעיה, שום בעיה.	22
[לא ברור. מדברים יחד]	23
ע' אורנן : כן, יש לי רק בעיה אחת, <לקחתי את> כל הריפוד. את כל הכיסאות לריפוד, ו'	24
אולי נמצא פה משהו, כי לי יש מקום אבל אתה [לא ברור]. <זה שיהיה לך איפה	25
לשבת>. אז אולי אני אמצא אצל אימא משהו, כדי שנוכל לשבת.	26
א' בר־אדון : אָה, אז אולי נעבוד ב-,	27
פ' הלפרין : =מה, אתה [לא נשמע]	28
א' בר־אדון : =נעבוד, נעבוד קודם פה [לא ברור. מדברים יחד]	29

ע' אורנן :	=או! [לא ברור] יפה. תראי, אהרן בר־אדון, הוא פרופסור ללשון עברית,	30
	בארצות הברית.	31
פ' הלפרין :	יפה.	32
ע' אורנן :	והוא בא הנה. הוא מתעניין מאוד בעברית כפי שהייתה פעם. והוא מתעניין ב־שׁ	33
	, בכל מיני שאלות. איך זה היה, ומה זה היה. את היית גנת לפני כל כך הרבה	34
	שנים.	35
פ' הלפרין :	=מי יודע	36
ע' אורנן :	= [לא נשמע. מדברים יחד]	37
פ' הלפרין :	=אם עוד נשאר משהו. [לא נשמע]	38
ע' אורנן :	= [לא נשמע]	39
פ' הלפרין :	=טוב, אז נעשה <משהו>.	40
ע' אורנן :	= [לא נשמע] את זוכרת הרבה דברים. הוא ישאל אותך כל מיני דברים ואת תספרי	41
	לו. רק אני רוצה לומר לך משהו. זה, גם יקליט את קולך, וגם יצלם אותך, יצלם	42
	אותך, זה כאילו קולנוע יהיה ואת השחקנית. [לא נשמע]	43
פ' הלפרין :	[צוחקת] יפה. לא סתם, תפקיד יפה.	44
ע' אורנן :	יפה מאוד! יפה מאוד. בואי שבי.	45
פ' הלפרין :	=לשבת כאן?	46
ע' אורנן :	כן.	47
א' בר־אדון :	כן, שבי לך ב' נוח,	48
ע' אורנן :	כן.	49
פ' הלפרין :	דווקא בכלל אה, ל', לצילום, אני לא אוהבת לשבת; רק לעמוד.	50
ע' אורנן :	לא לא אימא,	51
פ' הלפרין :	=אבל זה,	52
ע' אורנן :	=זה לא צילום.	53
פ' הלפרין :	=זה, דבר מיוחד.	54
ע' אורנן :	=זה לא צילום. זה לא צילום, זה רואים אותך במצב טבעי שאת נמצאת, ולא,	55
	אין בזה שום אה, דבר מה, מיוחד. את מבינה?	56
פ' הלפרין :	=נו, תעשו מה שתעשו.	57
ע' אורנן :	פשוט בצורה כזו, שהוא מראה את זה לתלמידים, או כשהוא משוחח על זה,	58
	הוא יכול להראות את האיש שסיפר לו. ואז <הוא>, אז זה דבר שרואים שזה	59
	ממש הוא לא המציא מראשו, הינה <עובדה>	60
פ' הלפרין :	=כן.	61
ע' אורנן :	=שאת מספרת.	62
פ' הלפרין :	=כן.	63
ע' אורנן :	אני, מציג את זה בסדר?	64
א' בר־אדון :	עו, עוזי, שמע,	65
ע' אורנן :	= [צוחק]	66

67	א' בר־אדון : = לא, אני לא הייתי מיטיב,
68	ע' אורנן : = [צוחק]
69	א' בר־אדון : = להציג את זה ממך.
70	ע' אורנן : טוב מאוד.
71	א' בר־אדון : הסיבה היא פשוטה, שעוזי הוא בדיוק באותו השטח שאני נמצא בו, שם זה,
72	[מדברים יחד. לא נשמע]
73	ע' אורנן : = [לא נשמע] זה ייכנס.
74	א' בר־אדון : [לא נשמע]
75	ע' אורנן : = אתה רר, אולי רוצה [לא נשמע]
76	א' בר־אדון : = אני גם, לא, אני לא, [לא נשמע]
77	ע' אורנן : = הינה פה יהיה [לא נשמע]
78	א' בר־אדון : = אָה,
79	ע' אורנן : = <אני מוסיף>.
80	א' בר־אדון : = יופי. כל ה', כל המוסיף, מוסיף. [לא נשמע]
81	ע' אורנן : כן.
82	[רעש של הזזת רהיטים]
83	[1-1-402; רעשים בתחילת הקלטת. ההקלטה מתחילה ב-00: 38: 00]
84	פ' הלפרין : מה לעשות עם [לא נשמע] [צוחקת]
85	ע' אורנן : שום דבר, אימא, תראי, את לא צריכה שום משהו מיוחד. זה פשוט אה, אפילו
86	לא לשים לב למכשיר. את מבינה? את אה, <הוא> ישאל אותך, ואת תדברי.
87	[הפסקה עד 06: 04: 00]
88	א' בר־אדון : נהדר. נהדר. אתה רוצה לראות את אימא, עוזי?
89	ע' אורנן : כן,
90	א' בר־אדון : = תראה אותה.
91	ע' אורנן : = ראינו, ראינו.
92	א' בר־אדון : = בוא תראה אותה כאן.
93	ע' אורנן : יפה מאוד. לא, אימא, תצחקי רגע.
94	[שלושתם צוחקים]
95	ע' אורנן : בסדר גמור.
96	א' בר־אדון : זה היה רק לשם בדיקה. עכשיו אנחנו, ממש אה, מתחילים, ואנחנו יכולים ל'
97	שוחח, אימא, נשארתי פחות או יותר באותו מקום, ואנחנו יכולים ל' שוחח. אם
98	כן, אה, [מסדרים את הכיסאות] אולי תעמיד את, זה, לשם, שנקיף אותה מכל
99	הצדדים [גרירת כיסא]
100	פ' הלפרין : = נכון.
101	א' בר־אדון : = <ככה> שים על הכיסא ההוא, עוזי.
102	ע' אורנן : <עכשיו> אני אשאיר את זה פה.
103	א' בר־אדון : או! עוד יותר טוב. תתכנן את זה, אה, נהדר.

104	ע' אורנן :	זהו.
105	א' בר־אדון :	נ-ה-דר.
106	פ' הלפרין :	= זה מצלם?
107	ע' אורנן :	לא, זה לא מצלם. זה קולט את, את קולך, את הסיפור.
108	פ' הלפרין :	אה.
109	ע' אורנן :	פשוט קולט את זה.
110	א' בר־אדון :	את זה אנחנו <ניקח> [לא ברור]
111	ע' אורנן :	= פּי! הפלא ופלא.
112	פ' הלפרין :	= מה זה [לא ברור]
113	ע' אורנן :	= זה קולט פה, אל תשאלי.
114	פ' הלפרין :	[צוחקת]
115	א' בר־אדון :	= טוב, אם כן, ה', אה, ג', אנחנו נמצאים אצל ה' גברת, פנינה הלפרין, ש' נוסף
116		ל', להיותה, אימו של, אה, פרופסור עוזי אורנן, הנמצא כאן, עם [לא ברור],
117	פ' הלפרין :	= אתה [לא ברור] לי, אני לא, לא מבינה. לא תופסת.
118	ע' אורנן :	לא, לא, אימא. הוא מספר את זה,
119	א' בר־אדון :	= אני מספר למכונה.
120	ע' אורנן :	= כאילו לק', למכונה. לקהל הצופים. מי את, ומה את. הוא עוד לא דיבר איתך.
121		הוא עוד לא שואל אותך, אלא רק מספר לאנשים.
122	א' בר־אדון :	כן? פנינו אל [לא ברור] עוזי. אם כן, אני אומר, נוסף לזה, שאת אימו, של פרופסור
123		עוזי אורנן, נוסף,
124		[דיבורים בלחש ברקע]
125	פ' הלפרין :	= כן.
126	א' בר־אדון :	= נוסף לזה, שאת אימו של עוזי אורנן, אני אומר למכונה שלנו, הרי, את אה,
127		גם, אימם, של עוד כמה וכמה, אה, אנשים,
128	פ' הלפרין :	= [לא ברור]
129	א' בר־אדון :	= אה, חשובים, אה, ב', בתרבות ה' עברית. אה, עוזי, אולי אתה תאמר אותם
130		לפי סדר יורד?
131	ע' אורנן :	= זה, יונתן רטוש, הוא [לא נשמע] הראשון,
132	א' בר־אדון :	= הוא הבכור?
133	ע' אורנן :	= היה עוד אח אחר שאיננו. אבל הוא ה', הוא הראשון. יונתן רטוש, הוא,
134	א' בר־אדון :	= [לא ברור] בוא תשב פה.
135	ע' אורנן :	= לא, לא חשוב.
136	א' בר־אדון :	= כן?
137	ע' אורנן :	= זה בסדר, אני אביא כיסא.
138	פ' הלפרין :	= מה [לא ברור] יונתן רטוש?
139	ע' אורנן :	שאת אימא של יונתן רטוש.
140	פ' הלפרין :	= אה.

ע' אורנן :	= מי את. זה כל הזמן הייחוס שלך. שאת אימא של יונתן רטוש, ושל צבי רין	141
142	ושלי.	
143	פ' הלפרין :	אהה.
144	ע' אורנן :	זהו.
145	פ' הלפרין :	כל הבנים.
146	ע' אורנן :	= כן.
147	א' בר־אדון :	= ר' נוסף, לזה,
148	ע' אורנן :	= וגם מירי. דע לך, אחותי,
149	א' בר־אדון :	= כן?
150	ע' אורנן :	= מירי דור, גם היא הייתה. היא כתבה שירים, ואפילו פרסמה ספר, שירים.
151	א' בר־אדון :	= נכון [נזכר]. הרי היא סופֶּרֶת
152	ע' אורנן :	= <ראית> אותו? ספר נהדר.
153	[מדברים יחד]	
154	ע' אורנן :	= [לא נשמע] 'ביברו של עולם', [לא נשמע] 'ביברו של עולם'. מירי דור.
155	א' בר־אדון :	= היא הייתה נשואה לעמנואל, אה,
156	ע' אורנן :	= לא, לא. מנחם דור.
157	א' בר־אדון :	= מנחם דור.
158	ע' אורנן :	שהוא זואולוג, והוא חיבר את האטלס הזואולוגי, ר',
159	א' בר־אדון :	= כן.
160	ע' אורנן :	= לקסיקון זואולוגי, [מתקן] לאחרונה, לא מזמן יצאו.
161	א' בר־אדון :	כן. אני, אני [לא ברור].
162	ע' אורנן :	= כן.
163	א' בר־אדון :	אה, נוסף, אה, אה, ל' כד,
164	ע' אורנן :	= לאבא שלי. [לא נשמע]
165	א' בר־אדון :	= נוסף לכך, היא, אה, אשתו, של, יחיאל, אה, היילפרין.
166	ע' אורנן :	= הלפרין.
167	א' בר־אדון :	= שעליו אנחנו נדבר, יש הרבה לדבר, ונוסף לכל המעלות האלה, הגדולה
168	168	שבמעלותיה היא עצמה, ש' היא, אה, פנינה הלפרין,
169	פ' הלפרין :	= חיה וקיימת.
170	א' בר־אדון :	= חיה וקיימת, בלי עין הרע, בגיל, אה, מותר לומר את הגיל, עוזי, מה?
171	ע' אורנן :	נו, תשאל את אימא.
172	פ' הלפרין :	= <את הגיל? בבקשה>
173	א' בר־אדון :	= מותר לומר את הגיל, כן?
174	פ' הלפרין :	= [מגחכת] אני, לא, <כבר> כל כך הרבה שנים, שאני כבר שכחתי. תשעים
175	175	וְכֵּן?
176	ע' אורנן :	תשעים ואחת, אימא.
177	א' בר־אדון :	= תשעים ואחת. בלי עין הרע, עד מאה ר' עשרים. ר',

178	פ' הלפרין :	= <לא ניכר עליי>
179	א' בר־אדון :	= אם כן, הגברת, פנינה הלפרין,
180		[00: 05: 00]
181	פ' הלפרין :	= כן.
182	א' בר־אדון :	= היא, הייתה גננת, במשך שנים אה, רבות, ב־ ישראל, והינה, עוזי נתן לנו, את
183		אה, ספרה 'שלפוחיות', זה אינני יודע אם אנחנו רואים, אולי אני אכוון את זה,
184		אולי תחזיק אתה,
185	ע' אורנן :	= בבקשה.
186		[מדברים יחד]
187	א' בר־אדון :	= ואני אכוון, אני אכוון את המצלמה,
188	ע' אורנן :	= [לא ברור] הספר השני, אני לא מוצא אותו.
189	א' בר־אדון :	= אני אכוון את המצלמה, אל ה־ ספר. אתה מחזיק <אותו?>
190	פ' הלפרין :	= אה,
191	א' בר־אדון :	= עוזי, עשה עימדי חסד [לא ברור]
192	פ' הלפרין :	= הספר שלי.
193	א' בר־אדון :	= תחזיק על יד, בקרבת אימא, זה יהיה לי יותר קל לתפוס אותו. או! הינה יש
194		לנו 'שלפוחיות',
195	פ' הלפרין :	= אני לא יכולה להחזיק,
196	ע' אורנן :	= כן, <אני חושב>
197	פ' הלפרין :	= למה?
198	ע' אורנן :	= כן, ודאי.
199	פ' הלפרין :	= אבל מה ודאי?
200	ע' אורנן :	= אני לא מוצא את הספר השני. יש לה עוד אחד.
201	א' בר־אדון :	= 'שלפוחיות',
202	פ' הלפרין :	= הוא איננו כאן, אז הוא יכול להיות ש־ מאחורי הדלת.
203	ע' אורנן :	= אז זהו, גם שם חיפשתי ולא ראיתי. משונה, אָה, הינה השני. גם זה. [פעמון
204		הדלת מצלצל] אתה רוצה לראות גם את זה?
205	א' בר־אדון :	= כן! הינה הספר השני הוא, 'פרפרים'. 'פר-פ-ריס', כן, אנחנו רואים אותו יפה
206		עכשיו, [מבעד למצלמה] כן,
207		[דיבורים ברקע]
208	א' בר־אדון :	= [לא נשמע] פנינה הלפרין, ואנחנו, אני חושב שעוד קראתי, את הספר הזה,
209		לילדים שלי. [דיבורי הרקע נמשכים]
210	פ' הלפרין :	= איזה גילים?
211	א' בר־אדון :	= הו, הם כבר ילדים גדולים מאוד. אבל כשהם היו ילדים קטנים, אני חושב
212		שקראתי להם [מטעים את המילה] את ה־, הספר הזה.
213		[דיבורים ברקע]
214	א' בר־אדון :	= עכשיו, אני, מעוניין מאוד, (<איפה> עשית את זה?) אני, מעוניין מאוד, ש־

תספרי לי, על, תולדות, אני מעוניין בתולדות התחייה העברית, והייתי רוצה	215
שתספרי לי, קצת, על, בואך לישראל, ובאיזה מצב מצאת את הלשון, ואיך	216
התפתחה הלשון, כפי שאת ראית, אה, אותה. ו' עליי להוסיף רק פרט אחד,	217
והוא, ש' אה, ל' מר יחיאל היילפרין, אה, תפקיד אה, נכבד מאוד, ב' התעצמותה	218
של הלשון העברית.	219
פ' הלפרין: = כן, הוא פתח את הגן הילדים העברי בארץ, אה, הראשון. זאת אומרת, היה גן	220
עברי קודם, אבל מ', מ', אנשי הגולה,	221
א' בר־אדון: =מממ.	222
פ' הלפרין: = שאנחנו באנו, אז זה היה הגן העברי הראשון, שהיה נפוץ, כבר, הרבה. על	223
ידינו.	224
א' בר־אדון: מממ.	225
פ' הלפרין: פתחנו גן ילדים, והילדים לא שמעו שום מילה אחרת, רק עברית. מיום הראשון.	226
א' בר־אדון: אולי אולי, נתחיל מההתחלה. אה, איפה נולדת?	227
פ' הלפרין: אני נולדתי,	228
א' בר־אדון: =שבי, שבי בנוח. שבי בנוח. איפה נולדת?	229
פ' הלפרין: =נולד', נולדתי בוורשה.	230
א' בר־אדון: בוורשה. אם כן, את נולדת באלף שמונה מאות אה, שמונים ו' חמש.	231
פ' הלפרין: אני ל', אני,	232
א' בר־אדון: =כן.	233
פ' הלפרין: = [צוחקת במבוכה] לא זוכרת.	234
א' בר־אדון: =שמונים ושש [לא ברור] [מדברים יחד]	235
פ' הלפרין: =שכחתי. לא, אני חושבת ש',	236
א' בר־אדון: =נולדת בוורשה, ו',	237
פ' הלפרין: =אני נולדתי, אה, הוא יודע, הוא יגיד בְּדיוק.	238
א' בר־אדון: =אין דבר, אנחנו יכולים לחשב בקלות. עכשיו, אה, את, אה, קיבלת חינוך עברי,	239
איזה חינוך קיבלת?	240
פ' הלפרין: בְּהתחלה, בתור ילדה,	241
א' בר־אדון: =כן.	242
פ' הלפרין: =פולני! בוורשה.	243
א' בר־אדון: =למדת בבית ספר פולני?	244
פ' הלפרין: בוורשה.	245
א' בר־אדון: כן.	246
פ' הלפרין: אין, אין, לא היה אז, כן? אנחנו בבית, הילדים שלי, אה, לא, האחים, האחים	247
והאחיות שלי,	248
א' בר־אדון: כן.	249
פ' הלפרין: דיברנו עברית.	250
א' בר־אדון: כן.	251

פ' הלפרין :	כן. נו, מה עוד א', רוצה לדעת?	252
א' בר־אדון :	רגע, מאיזו, מאיזה זמן התחלת לדבר עברית?	253
פ' הלפרין :	בת כמה הייתי?	254
א' בר־אדון :	= בת כמה הייתי? כשהתחלת לדבר עברית?	255
פ' הלפרין :	זה גם כן הוא ידע יותר. אינני,	256
א' בר־אדון :	= טוב, מתי, אה, מתי הכרת את, אה, ו', אי, איך הכרת את, אה, אדון היילפרין,	257
	את יחיאל היילפרין?	258
פ' הלפרין :	איך, בתור אה, קבוצת ציונים,	259
א' בר־אדון :	כן. כן.	260
פ' הלפרין :	קבוצת ציונים, הזמנו את הלפרין, שירצה לנו,	261
א' בר־אדון :	= כן.	262
פ' הלפרין :	= על העברית. חוץ מזה, הוא היה במקרה שכן שלי ב', אני, יצאתי מבית הוריי,	263
א' בר־אדון :	כן.	264
פ' הלפרין :	לא מפני ש', שצריכה הייתי, אלא שהייתי עסקנית, וקיבלתי חדר, מהקבוצה,	265
א' בר־אדון :	כן. כן, אני שומע. כן?	266
	[00: 10: 00]	267
	כן? אני מעביר את זה שלא יהיה לנו, כל כך הרבה רעש. כן? קיבלת חדר	268
	מהקבוצה. [גרירת כיסא] כן?	269
פ' הלפרין :	כן. נו, ושם, אה, <הייתי>	270
א' בר־אדון :	= שם פגשת אותו.	271
פ' הלפרין :	= פועלת. פועלת, אה, בציונות.	272
א' בר־אדון :	וזה היה בוורשה?	273
פ' הלפרין :	כן.	274
א' בר־אדון :	אָה, באותו זמן, אה, מר הלפרין כבר, היה פעיל מאוד,	275
פ' הלפרין :	= כן.	276
א' בר־אדון :	בִּי אה, תנועה.	277
פ' הלפרין :	בגנות, כן. הוא, הוא כתב, יש <הרי>, ודאי ראית, ספר, <יותר מספר>. אם לא	278
	ראית אז [לא ברור]	279
א' בר־אדון :	= כן?	280
א' בר־אדון :	מתי, מתי עליתם, אחר כך, כשעוזי, יבוא, אנחנו נשאל, קצת פרטים על	281
	תאריכים,	282
פ' הלפרין :	= מתי <היינו> בארץ?	283
א' בר־אדון :	= מתי, באתם לארץ?	284
פ' הלפרין :	עוזי נולד פה.	285
א' בר־אדון :	עוזי נולד פה. ו' יונתן?	286
פ' הלפרין :	יהונתן בוורשה. שאר הילדים בוורשה. רק עוזי. היה אחד, רצינו שיהיה [לא	287
	ברור],	288

289	א' בר־אדון :	= שיהיה ס', צבר ממש.
290	פ' הלפרין :	כן.
291	א' בר־אדון :	עכשיו, אתם דיברתם עברית גם עם הילדים האחרים, הגדולים יותר?
292	פ' הלפרין :	כן. מא' עד ת', דיברנו איתם עברית,
293	א' בר־אדון :	= עוד ב', בפולניה?
294	פ' הלפרין :	עוד בפולניה, כן.
295	א' בר־אדון :	והם היו ממש דוברי עברית כש־ הגיעו לארץ?
296	פ' הלפרין :	= כן, בוורשה. כן.
297	א' בר־אדון :	זה היה דבר בלתי רגיל, לא?
298	פ' הלפרין :	ברור. כשצריכה הייתי משהו, למשק הבית, לְ־ לחנות, מכולת <לשלוח>,
299	א' בר־אדון :	= כן.
300	פ' הלפרין :	אז נתתי לו פתק, כי הוא, לא יכול היה לדבר אחרת,
301	א' בר־אדון :	= באמת?
302	פ' הלפרין :	= רק עברית. כן.
303	א' בר־אדון :	ב', בן כמה היה יונתן כשבאתם לא', ב', באיזו שנה באתם לארץ?
304	פ' הלפרין :	תכף. יונתן היה, בן אחת עשרה, אני חושבת.
305	א' בר־אדון :	אהה.
306	פ' הלפרין :	פה מלאו לו אחת עשרה. הוא היה, הוא הגדול בְּבָנִים.
307	א' בר־אדון :	כן? אתם הגעתם הנה בזמן ה', מלחמת העולם הראשונה, או אחרי המלחמה?
308	פ' הלפרין :	אממ, אחרי המלח', ה', האפשרות הראשונה שניתנה,
309	א' בר־אדון :	אחרי המלחמה.
310	פ' הלפרין :	כן.
311	א' בר־אדון :	אָה. היית אומרת שהעובדה שדיברתם אה, עברית,
312	פ' הלפרין :	= עברית.
313	א' בר־אדון :	= בבית, הייתה קשורה בבן יהוד'ה?
314	פ' הלפרין :	אה, ידענו על בן יהוד'ה, ברור.
315	א' בר־אדון :	אבל האם, האם דיברתם עברית, בגלל, אה, בן יהודה? או ש־,
316	פ' הלפרין :	= לא. עברית בגלל, ב' [לא ברור] לעצמנו. היינו ציונים מבטן ומלידה.
317	א' בר־אדון :	= ומלידה. אה, מר הלפרין, פתח, גן ילדים עברי, עוד ב', ב' פולניה?
318	פ' הלפרין :	= בפולניה. עוד לפני המלחמה אז.
319	א' בר־אדון :	מתי זה היה? את זוכרת בערך?
320	פ' הלפרין :	אה, את ה', זה, זה, אני חלשה [לא ברור]
321	א' בר־אדון :	= עוזי יאמר, אה, לנו.
322	פ' הלפרין :	<יזכור> אותו.
323	א' בר־אדון :	והוא היה, גן ילדים עברי, במלוא, מובן המיל',
324	פ' הלפרין :	= גן ילדים עברי.
325	א' בר־אדון :	= במלוא מובן המילה.

326	פ' הלפרין :	= במלוא מובן. שום מילה, [לא נשמע]
327	א' בר־אדון :	= זה, זה היה אחרי הנישואי
328	פ' הלפרין :	= מהתחלה.
329	א' בר־אדון :	האם זה היה אחרי הנישואים שלכם, או לפני הנישואים שלכם?
330	פ' הלפרין :	אחרי הנישואים.
331	א' בר־אדון :	את היית גננת כבר אז?
332	פ' הלפרין :	כן.
333	א' בר־אדון :	= והשת,
334	פ' הלפרין :	= אבל ג', גמרתי גן ילדים פולני, בפולנית. והעברית, אז ה', זה היה הראשון, הגן
335		<המשותף?> [?] שלנו. [לא נשמע]
336	א' בר־אדון :	= כן. את ביחד עם, אה, יחיאל, כתבתם, אה, גם.
337	פ' הלפרין :	= הגן העברי. הגן העברי הראשון, בארץ, בכלל. בגולה בעצם.
338	א' בר־אדון :	= בגולה. איפה זה היה? זה היה בוורשה?
339	פ' הלפרין :	= בוורשה, כן.
340	א' בר־אדון :	אה, הרבה ילדים, למדו בגן הזה?
341	פ' הלפרין :	לא, לאט לאט התפתח, והיה גן, נורמלי, אפשר להגיד.
342	א' בר־אדון :	כן?
343	פ' הלפרין :	כן.
344	א' בר־אדון :	אה, עכשיו, איפה, את, למדת את העברית שלך?
345	פ' הלפרין :	באופן פרטי, בבית.
346	א' בר־אדון :	כן?
347	פ' הלפרין :	כן, בבית. היה ל', היה לנו <הלוא> בית ספר גם כן ב', בַּבית, בביתנו.
348	א' בר־אדון :	= כן.
349	פ' הלפרין :	= אז אה, אחד המורים, שם, אה, דובלֶ'וב, אני חושבת,
350	א' בר־אדון :	כן.
351	פ' הלפרין :	הוא לימד אותי עברית.
352	א' בר־אדון :	עכשיו, את אמרת, שהיה לכם בית ספר בבית. מה זאת אומרת היה לכם בית
353		ספר בבית?
354	פ' הלפרין :	היה לנו כארבע כיתות: א', ב', ג' וד'.
355	א' בר־אדון :	ש', שמי, מי פתח?
356		[00: 15: 00]
357		אה, אה, יחיאל היילפרין?
358	פ' הלפרין :	= את זה בעלי. בעלי המנוח.
359	א' בר־אדון :	אהה. זאת אומרת שאת למדת את העברית אחרי שהכרת את, אה, אה, בעלך
360		המנוח.
361	פ' הלפרין :	העברית?
362	א' בר־אדון :	כן. או שלמדת יותר בבית? בבית אבא.

363	פ' הלפרין :	=למדתי גם, אה, מורה היה, ככה, אבל ממש, אז זה כבר יחד עם הלפרין.
364	א' בר־אדון :	אהה. ו' אחרי שהיה לכם גן ילדים במשך זמן, אה, מסוים ב' פולניה, בוורשה,
365		עליתם ל' ארץ ישראל. אחרי המלחמה, כן?
366	פ' הלפרין :	באתם ל',
367	א' בר־אדון :	אתם [מטעים את המילה] באתם לארץ ישראל.
368	פ' הלפרין :	אחרי המלחמה זה היה, זה היה קריאה פשוט. אחר כך אי אפשר יהיה, היה.
369		[לא נשמע]
370	א' בר־אדון :	אהה. אה, מה היה מצב העברית, כשבאתם לארץ ישראל? האם הייתה לכם
371		הרגשה שאתם באים לארץ, דוברת עברית, או, לא בדיוק?
372	פ' הלפרין :	עברית הייתה ב', בייחוד. בייחוד בכל אופן.
373	א' בר־אדון :	כן?
374	פ' הלפרין :	אם לא מאה אחוז, אבל <מפני> שתמיד באו חדשים.
375	א' בר־אדון :	כן.
376	פ' הלפרין :	חדשים! החדשים לא, לא, לא ידעו. פה, פה, הם התחילו לדבר, אה, ללמוד
377		וְלדבר עברית.
378	א' בר־אדון :	בת [רעש] אני רוצה להסתכל במכונה רגע, [כמה שניות הפסקה] [ברקע:
379		דיבורים]
380	פ' הלפרין :	חבל שפה עוד איזה עניין הם התערבו.
381	א' בר־אדון :	כן. אָה, ובכן, ה', אני אחזור על השאלה, שלי.
382	פ' הלפרין :	איזה שאלה?
383	א' בר־אדון :	ה' אם, בזמן ש' באת ל', לארץ ישראל, הייתה לך הרגשה שכאן ארץ דוברת
384		עברית, שאנשים באמת מדברים כבר, עברית ש', עברית לשון חיה?
385	פ' הלפרין :	=לא, לא היו הרבה אנשים. אבל, <לא נשמע> דיברו עברית.
386	א' בר־אדון :	כן.
387	פ' הלפרין :	כן.
388	א' בר־אדון :	בְּרָחוּב, בְּבֵתִים.
389	פ' הלפרין :	כן. לא הי', לא היה [לא ברור] גדול.
390	א' בר־אדון :	כן. א', אני שומע מאנשים רבים, שבאותו זמן, ער', עוזי מתי הגיעו להורים
391		לארץ?
392	ע' אורנן :	אימי באה באלף תשע מאות תשע עשרה.
393	א' בר־אדון :	ואבא?
394	ע' אורנן :	=ואבי, זמן קצר אחרי זה. הוא היה, הוא היה נאלץ עוד משהו, לסיים.
395	א' בר־אדון :	=אהה.
396	פ' הלפרין :	=הוא חשב ל', להמשיך עוד, לגמור את ה', הקורס, הלוא שם היה לו, סמינר
397		לגננות.
398	א' בר־אדון :	=כן? עוזי, גמור את העניין [לא ברור]
399	ע' אורנן :	=כן. אני [לא ברור]

אבל הוא לא גמר, מפני שהמלחמה, אה, הוא מוכרח היה לברוח. אחרת לא יכול	פ' הלפרין :	400
היה להגיע לארץ. [צופרי מכוניות] מה, הבן נעלם? [לא ברור]		401
לא, הוא, הוא יחזור. [רעש חזק של מכוניות] אה, יש אנשים, שמספרים לי,	א' בר־אדון :	402
שבאותו הזמן, שבאותו הזמן, ה', הארץ לא הייתה עברית, הרחוב לא היה אה,		403
עברי. לכן,		404
= באיזה זמן זה,	פ' הלפרין :	405
אלף תשע מאות תשע עשרה. תכף ומייד לאחר מלחמת העולם ה' ראשונה.	א' בר־אדון :	406
אלף תשע מאות תשע עשרה. נו, אז באו אנשים, מחוץ, אז כמובן זה הם, התגברו	פ' הלפרין :	407
את הדברים. אבל אלה הראשונים שבאו, באו עם עברית, אלה שבאו לפני		408
המלחמה. למשל טבנקין.		409
כן.	א' בר־אדון :	410
= שמעת את <ה> שם?	פ' הלפרין :	411
= כן ודאי.	א' בר־אדון :	412
= כן. אז היה עברית.	פ' הלפרין :	413
= י, יצחק טבנקין.	א' בר־אדון :	414
אבל המלחמה הביאה המון. וְ כְּמוֹבֵן שֶׁהַמּוֹן לֹא יָדְעוּ עֵבְרִית. פה התחילו ללמוד.	פ' הלפרין :	415
ה', את, את, אה, לימדת... כן?	א' בר־אדון :	416
= אני רציתי להגיד. נדמה לי זה. ש', רצינו כב', כבר, כבר פה בארץ, רצינו ל', ל'	פ' הלפרין :	417
, לשלוח ילד שלנו, לחנות, לקנות משהו, אז נתנו פתק.		418
כן? כן, כן.	א' בר־אדון :	419
מפני שהילדים לא יכלו לדבר עם החנוונים. החנוונים לא ידעו עברית.	פ' הלפרין :	420
זה, זה היה בפולניה?	א' בר־אדון :	421
לא, זה כבר היה,	פ' הלפרין :	422
= אה, כאן בארץ? גם בארץ היה צריך לעשות אותו דבר שעשיתם ב' פולניה, זאת	א' בר־אדון :	423
אומרת ש',		424
= מהתחלה לא ידעו.	פ' הלפרין :	425
אתה שומע, עוזי? ידעת <את זה>?	א' בר־אדון :	426
הם באו אחרי המלחמה הרבה אנשים, אז רובם באו בלי עברית.	פ' הלפרין :	427
אימא, אבל מה? באיזה שפה כ', היה, אה, כתבת את זה?	ע' אורנן :	428
את ה',	פ' הלפרין :	429
את הפתק?	ע' אורנן :	430
ב', בלשון שהחנווני מבין.	פ' הלפרין :	431
כן, אבל איזו, איזו שפה זאת הייתה?	ע' אורנן :	432
זאת הייתה ב', פולנית, בוודאי.	פ' הלפרין :	433
כן.	ע' אורנן :	434
אימא סיפרה ש' היא עשתה, את הדבר, הזה בפולניה, כיוון שהילדים, אה, ידעו	א' בר־אדון :	435
עברית. הם, הם בכלל לא ידעו פולנית.		436

ע' אורנן :	= הם לא ידעו שפה אחרת.	437
פ' הלפרין :	= לא, לא ידעו פולנית.	438
א' בר־אדון :	זה, זה משהו יוצא	439
	[00: 20: 00]	440
	אה, מן, אה, הכלל.	441
פ' הלפרין :	= יוצא מן הכלל, כן. ידעו רק עברית. שום לשון אחר. מקטנותם, ידעו רק עברית.	442
	עברית.	443
א' בר־אדון :	אה, את,	444
	[דיבורים ברקע]	445
ע' אורנן :	אתה רוצה שנפסיק? [לא ברור]	446
א' בר־אדון :	רגע אחד, אני יכול להפסיק את ה',	447
ע' אורנן :	גם את זה להפסיק?	448
א' בר־אדון :	[לא נשמע]	449
ע' אורנן :	= והוא ייקח את הטלוויזיה ר',	450
א' בר־אדון :	= [לא ברור]	451
ע' אורנן :	את זה אפשר לרגע לקחת?	452
	[26: 00—23: 50, 404-9-1]	453
א' בר־אדון :	כן, זה אפשר לנתק	454
ע' אורנן :	אתה יכול להזיז את הכיסא	455
	[מדברים יחד]	456
ע' אורנן :	אימא הביאו לך ת'טלוויזיה שלך	457
א' בר־אדון :	אתה מסתדר שם?	458
פ' הלפרין :	מה?	459
ע' אורנן :	הביאו לך את הטלוויזיה שלך	460
פ' הלפרין :	הו יופי	461
		462
		463
פ' הלפרין :	כל השמחות ביחד	464
ע' אורנן :	כן	465
	[דיבורים ברקע]	466
פ' הלפרין :	ועכשיו הוא מרכיב אותו	467
ע' אורנן :	אני אביא אותה אחר כך, לא, אני לא רוצה להפריע	468
פ' הלפרין :	אה הוא לוקח לי	469
	[לא ברור]	470
ע' אורנן :	כן	471
	[רעש של הזזת רהיטים]	472
פ' הלפרין :	עד הערב <מי כבר> ידליק	473

אני לא, אביא לך ת'טלוויזיה שלך זה בחדר השני	ע' אורנן :	474
	פ' הלפרין :	475
תודה רבה לך ש	ע' אורנן :	476
	[לא ברור]	477
כל מיני עניינים הצטברו <ב- הערב>	פ' הלפרין :	478
	[הפסקה. רעשים ברקע]	479
נחכה רגע לעוזי ואז נוכל לדבר ביחד	א' בראדון :	480
	פ' הלפרין :	481
	[רעש של הזזת רהיטים]	482
	פ' הלפרין : מה זה?	483
זאת מכונת הקלטה שנייה	א' בראדון :	484
	[הפסקה]	485
לאן הוא הלך עוזי?	פ' הלפרין :	486
עוזי הלך ל-	א' בראדון :	487
= יש פה עוד איזה עניין <כנראה>	פ' הלפרין :	488
כן. הלך ל- לסדר משהו איתו	א' בראדון :	489
	פ' הלפרין : באמריקה?	490
כן. <נתחיל אם כן> [לא ברור]	א' בראדון :	491
	[402-1-1]	492
	א' בראדון : [הפסקה] כל ה' מקומות,	493
	פ' הלפרין : זה ינגן?	494
לא, זה, זה קולט את הקול, אימא. את קולך. את הסיפור שלך זה קולט.	ע' אורנן :	495
	פ' הלפרין : מממ.	496
הינה עוזי, ו' חזרה אל, אימא, [מכוון את המצלמה] בעצם הייתי <צריך>	א' בראדון :	497
להופיע קצת, יחד איתכם גם כן, כאן. אולי אני אראה פעם את, אה, ראשי,		498
	ע' אורנן : = את עצמד, כן.	499
= כן? פה על יד אימא. עוזי, תראה אם אתה רואה אותי,	א' בראדון :	500
	ע' אורנן : = כן.	501
= על יד, אה, אימא. כן?	א' בראדון :	502
= אתה רוצה שאני אכוון?	ע' אורנן :	503
= כן, כן, אתה יכול לכוון. אם אתה, אם אתה רואה אותי, על יד אימא. אתה	א' בראדון :	504
	רואה אותי שם?	505
אה, בינתיים עוד לא. הו, הינָה, עכשיו.	ע' אורנן :	506
	א' בראדון : כן?	507
= עכשיו אני רואה אותך,	ע' אורנן :	508
	א' בראדון : = כן.	509
= ועכשיו ל', לשוב את זה בכיוו',	ע' אורנן :	510

511	א' בר־אדון : = לשוב לכיווני, מה, כן, [לא ברור]
512	ע' אורנן : = הו, עכשיו יאמינו לך שראית אותה.
513	א' בר־אדון : = זהו, נכון.
514	ע' אורנן : [צוחק] זהו.
515	א' בר־אדון : יופי.
516	ע' אורנן : יופי.
517	א' בר־אדון : יופי.
518	ע' אורנן : כן.
519	א' בר־אדון : תודה, עוזי.
520	ע' אורנן : = אתה רוצה עכשיו לומר משהו, לדבר איתה? לא? [לא ברור. מדברים יחד]
521	א' בר־אדון : לא, לא. כן, אז עכשיו, [לא ברור] זה מכוון לאימא? [אל אימא?]
522	[מדברים יחד. לא ברור מי הדובר לעיל]
523	פ' הלפרין : שניהם, את מי זה מצלם?
524	ע' אורנן : אותך, אימא, אותך. עכשיו את בתמונה. הינה, אני רואה אותך.
525	א' בר־אדון : יופי.
526	ע' אורנן : כן.
527	א' בר־אדון : זה מכוון, אימא יושבת במקום אחד ו', אין, אין,
528	ע' אורנן : = בסדר גמור.
529	א' בר־אדון : = הו, אין בעיות. את, אה, את כבר יושבת בנוח, כי אני מקווה שאת, את יודעת,
530	שנוח לך. אם כן, אה,
531	פ' הלפרין : [צוחקת] >זה בסדר< [לא ברור]
532	א' בר־אדון : [לא ברור] [צליל גרירת כיסא] את, לימדת, אה, ילדים, כן?
533	פ' הלפרין : = כן.
534	א' בר־אדון : ואת גידלת, אה, ילדים, אה, עבריים.
535	פ' הלפרין : = כן.
536	א' בר־אדון : ואין עוד ילד עברי, יותר מעוזי.
537	פ' הלפרין : אז אנחנו היינו המשפחה היחידה.
538	א' בר־אדון : אני שאלתי,
539	פ' הלפרין : = הייתה עוד משפחה אחת, פיכמן, אבל הם ידעו גם את שפת הארץ.
540	א' בר־אדון : מי, יעקב פיכמן?
541	פ' הלפרין : כן. הילדים שלו. [בדגש ב']
542	ע' אורנן : הוא רוסי?
543	פ' הלפרין : = אז ככה ש' אנחנו לא יכולנו להשתמש בילדים שלנו שמה בחוץ לארץ, לשלוח
544	אותם ל', לשלוח, עושים פתק ו', ו',
545	א' בר־אדון : אהה.
546	פ' הלפרין : כן. אבל פיכמן, שמה היו דו לשונניות, [כך אומרת] גם, גם לשון הארץ, וגם
547	עברית.

א' בר־אדון :	זה, זה דבר בלתי, אה, רגיל. אה,	548
פ' הלפרין :	= כן.	549
א' בר־אדון :	עגנון, בשעתו, אה, סיפר לי על, אה, משפחה אחרת, אה, משפחתו של ליפשיץ,	550
	שדיברו שם עברית. נפתלי ליפשיץ, ב', נפגשתי, איתו.	551
פ' הלפרין :	= אני, לפי שאני זוכרת, אז, משפחה, שהייתה טהורה, רק עברית, נדמה לי	552
	שהיינו רק לבדנו.	553
א' בר־אדון :	מתקבל על הדעת.	554
פ' הלפרין :	כל משפחה אחרת ידעה גם שפת המקום. הילדים.	555
א' בר־אדון :	אני שאלתי את אימא, ב', האם, זה היה מכוחו של בן יהודה, או, ש' מתוך אה,	556
	סיבות אחרות הם הגיעו לזאת. ואימא אמרה לי, ש' הם ידעו על בן יהודה, אבל,	557
פ' הלפרין :	כן, אבל אנחנו היינו עצמאים.	558
א' בר־אדון :	עכשיו, התחלתי לשאול שאלה כזאת. את גי', חינכת ילדים, ואת גידלת ילדים,	559
פ' הלפרין :	= כן.	560
א' בר־אדון :	אה, איך, היית מגדירה, את, אה, תפקידו של הילד העברי, בתחייה העברית?	561
	[מדגיש במיוחד את הח' הספרדית]	562
פ' הלפרין :	מה?	563
א' בר־אדון :	בתחייה העברית. [עכשיו מבטא את הח' בהיגויו האופייני לן]	564
ע' אורנן :	שהלשון קמה לתחייה. מה חלקם של הילדים בָּזה?	565
פ' הלפרין :	פשוט, פתחו פה והתחילו לדבר.	566
	[00: 25: 00]	567
	[צוחקים]	568
א' בר־אדון :	הא, יפה. יפה. שמע, זו הגדרה, מצוינת.	569
	[שריקות ודיבור של ילדים מבחוץ]	570
פ' הלפרין :	[צוחקת]	571
ע' אורנן :	כן, זאת הייתה שפתם היחידה, אז הלשון הייתה חיה.	572
פ' הלפרין :	זה היה, זה היה טבעי, ו',	573
	[דיבורים ברקע]	574
פ' הלפרין :	הם לא ידעו אחרת לדבר.	575
א' בר־אדון :	מי קָחיה, אם, אם קָיִי, היה אדם שואל אותה [אותך?], מי החיה את הלשון	576
	העברית?	577
פ' הלפרין :	מי?	578
א' בר־אדון :	מי החיה את הלשון העברית? את מי היית, מעמידה, בראש, המְחיים, של הלשון	579
	העברית?	580
פ' הלפרין :	נו, היה לפנינו, זה, מה שמו?	581
ע' אורנן :	בן יהודה.	582
פ' הלפרין :	בן יהודה.	583
א' בר־אדון :	ו', ומי עוד? האם בן יהודה עשה את הכול?	584

585	פ' הלפרין :	נו, אה, אנחנו גם כן. [צוחקת]
586	א' בר־אדון :	'אנחנו', את מתכוונת ל', למורים,
587	פ' הלפרין :	למורים, כן.
588	א' בר־אדון :	ולגננות?
589	פ' הלפרין :	כן. [בשקט] כן, ברור, הגננות דיברו עברית. הן הרי דיברו עברית [לא ברור]
590	ע' אורנן :	אתה יודע שה', היה להם, אה, בית מדרש למורים, ס', אה, לגננות.
591	א' בר־אדון :	כן.
592	ע' אורנן :	וה', כל ה' אידיאה שלהם הייתה, שהגננות ידברו עברית עם הילדים. יקימו גני
593		ילדים עבריים ב', ברוסיה, בפולין.
594	א' בר־אדון :	=אהה.
595	ע' אורנן :	=והילדים הקטנים, אם יתחילו לדבר עברית, מכאן, אה, תצמח ישועת
596		התחייה. זאת הייתה, זה היה הרעיון שלהם.
597	א' בר־אדון :	מתי, אה, אִי, אימא חיכתה שאתה תחזור, כדי, אה, לומר, אה, לי, אומנם אני
598		יכול לבדוק בספרים, אבל אתה יודע, ה' הקלטה הזאת באה בלי הכנה, כיוון
599		שרק הע', היום נפגשנו ודיברנו על זה.
600	ע' אורנן :	=נכון. כן.
601	א' בר־אדון :	=אחרת הייתי מכין לעצמי,
602	ע' אורנן :	=<אין דבר>, מה ש', מה שאני אדע, אני אומר לך.
603	א' בר־אדון :	=אם כן, א', ידוע לך, עוזי, מתי, אה, אה, פתח אבא את גן הילדים הראשון,
604		מתי הוא פתח את בית ה', את הסמינר.
605	פ' הלפרין :	=אה, איזה שנה? לא, זה אני,
606	ע' אורנן :	=אני חושב שבאלף תשע מאות וְשבע או אלף תשע מאות שמונה.
607	פ' הלפרין :	שמונה.
608	ע' אורנן :	שמונה.
609	פ' הלפרין :	=כן.
610	ע' אורנן :	אלף תשע מאות שמונה. הוא פתח את זה בוורשה.
611	א' בר־אדון :	=כן.
612	ע' אורנן :	=זה היה המקור, התחנה הראשונה שלו.
613	א' בר־אדון :	כן.
614	ע' אורנן :	ו' שם קיים, גן ילדים, אימא הייתה ג', אימא הייתה גננת, בגן הזה.
615	א' בר־אדון :	כן. אני רוצה לכוון עליך רגע, כן?
616	ע' אורנן :	ו' זה מה שאני יודע מסיפורי הבית.
617	א' בר־אדון :	כן?
618	ע' אורנן :	שאימא הייתה, אימא הייתה גננת שם, והם, הם ניהלו מה שנקרא אז, 'קורסים
619		פְּרָדְלִיִּים'. נכון? [הוגה ד' בכוונה? להלן (508) הוגה אחרת]
620	פ' הלפרין :	=כן [בשקט].
621	ע' אורנן :	=קורסים פְּרָדְלִיִּים. עכשיו, היה עוד דבר אחד, שאני זוכר אותו מסיפורים.

שאבי, ב', ברוסיה היה אז, בלתי אפשרי, שגבר, יהיה, מנהל גן ילדים, מנהל	622
קורסים לגננות.	623
א' בר־אדון: כן.	624
ע' אורנן: אז הכול היה על שם אימא.	625
א' בר־אדון: אהה!	626
ע' אורנן: הקורסים הפּרָבְלִיים [ע"ש המחנך הגרמני פְּרָבֶל. Fröbel], של פ' הלפרין.	627
פ' הלפרין: כן. מפני שזה הצאר הרוסי. ה' ממשלה הרוסית, לא הכירה ב', בגבר בתור גננת	628
ש־גן, אה, אז זה היה על שמי.	629
א' בר־אדון: אהה.	630
ע' אורנן: עכשיו, הם לימדו את הגננות, והגננות התאמנו בגן הילדים. אחרי זה הן	631
התפזרו. תראה, אתה צריך לראות את ספ', את ה' חוקרות של 'הגינה', [במקור:	632
'הגינה'] שאבינו <הוציא לאור>. [?]	633
א' בר־אדון: =כן, אני זוכר אותן.	634
ע' אורנן: שם יש לך אוצרות בלומים על זה. זה באמת המקור של,	635
פ' הלפרין: = [לא ברור] יש לך 'גינה'?	636
א' בר־אדון: לא, אין לי. אבל אני פעם בדקתי, את החוברות האלה; עניין אותי, היה שם,	637
ויכות, בין אה, ביאליק לאוסישקין, 'הגינה' ו'<	638
ע' אורנן: =הו, ודאי! הו!	639
א' בר־אדון: = 'הגינה', 'הגינה' ו',	640
ע' אורנן: =שמע, זה דבר, אה, דבר נהדר.	641
א' בר־אדון: =וזה, אני,	642
ע' אורנן: = "השטאב העליון שלנו" הוא ארץ ישראל, [מתוך: 'תרבות ופוליטיקה: תשובה	643
למר אוסישקין', 'הגינה' חוברת ו']	644
א' בר־אדון: =אני,	645
ע' אורנן: =אתה זוכר מי אמר את זה?	646
א' בר־אדון: =כן.	647
ע' אורנן: =זה אוסישקין.	648
א' בר־אדון: =זה אוסישקין. זה על,	649
ע' אורנן: =הינה, זה למשל יצא, כפי שאתה רואה,	650
א' בר־אדון: =זה, וביאליק <ענה> שמה, כן?	651
ע' אורנן: =באודסה. הינה זה, אחד מה', אז פה יש לך, מה קורה. אתה מבין? למשל, תכף	652
נראה,	653
א' בר־אדון: =קח את ו', אז תמצא את החומר הזה. זה ב',	654
ע' אורנן: =כן. אני לא,	655
א' בר־אדון: =בכרך ו'.	656
ע' אורנן: =כן. רגע, תכף תראה. למשל, תראה: אסתר רבינוביץ כותבת, ספר	657
א' בר־אדון: =כן.	658

	ע' אורנן :	= יומי של גנת.	659
	א' בר־אדון :	= של גנת.	660
	ע' אורנן :	= בגנת שלה, בא ילד חדש, יוסי, בן חמש. אתמול בא עם אימו, רצה לא	661
		להישאר. עכשיו, פה יש לך הרבה מאוד על ענייני עברית. אתה מבין?	662
	א' בר־אדון :	= ודאי.	663
	ע' אורנן :	= מפני שהילדים לא ידעו עברית. אז ככה, יש סיפור, איך הם, איך היא מלמדת	664
		אותם. ו' זה פה לא ניכר במקרה, אבל בדברים אחרים זה ניכר. לכן, אלה הם	665
		הדברים ה', ב' כרוניקה,	666
	פ' הלפרין :	היו לה, משחקים.	667
	ע' אורנן :	[לא ברור]	668
	פ' הלפרין :	מש', על ידי משחקים, לימדו בהתחלה עברית.	669
	א' בר־אדון :	= כן?	670
	פ' הלפרין :	משחקים באיזה משחק,	671
	א' בר־אדון :	כן.	672
	פ' הלפרין :	= ו' המילים עבריות.	673
	א' בר־אדון :	אתם, אתם חיברתם איזה שירי משחק, כמו שאפשטיין עשה?	674
	פ' הלפרין :	= לא שירי משחק, אולי גם שירי משחק.	675
		[מדברים יחד]	676
	ע' אורנן :	<חיברתם> בלי סוף, אימא.	677
	א' בר־אדון :	= את, את זוכרת,	678
	ע' אורנן :	= גם את וגם אבא.	679
	א' בר־אדון :	= את זוכרת, את זוכרת, אה, משהו מן השירים האלה?	680
	פ' הלפרין :	מהשירים הראשונים? זה יש בגלריו, זה יש ב'גינה'.	681
	ע' אורנן :	גם בָּהֶ, כן.	682
		[00: 30: 00]	683
	פ' הלפרין :	זה יש,	684
	ע' אורנן :	= הינה. שירי משחק של אבי.	685
	א' בר־אדון :	אה, יופי.	686
	ע' אורנן :	= הינה, אולי אימא תזכור את זה, היא תוכל לשיר לך.	687
	א' בר־אדון :	= יופי.	688
	ע' אורנן :	תכף אני אמצא את זה, חכה.	689
	פ' הלפרין :	זה, יש לנו, <בספרים>.	690
	ע' אורנן :	= כן, כן, אימא. כן. תכף נמצא פה, [מעלעל] [לא נשמע] חינוך, יסודות גני	691
		הילדים העבריים,	692
	א' בר־אדון :	[לא ברור] זה מפסיק,	693
		[00: 30: 22] [ההקלטה נפסקת]	694
		[36: 07—35: 30, 404-9-1]	695

	[לא ברור]	696
	[הפסקה]	697
	ע' אורנן :	698
הינה, עופות הבית		
	פ' הלפרין :	699
מה מה?		
משחקים אנו במעגל, במעגל קורא האוּוּז	ע' אורנן :	700